

פרשת ויקרא
תשפ"ו
- גליון 86 -

מעובד מתוך שעורי הרב יצחק שפירא
ראש ישיבת עוד יוסף חי

מעמקים

מתכוננים
לפסח

31
∞

מה העבודה של בין
הזמנים בפסח?

13
∞

מה מכוונים
במצה ובכוסות?

5
∞

מדוע אסור
להקריב חמץ?

לשאלות, הערות, ולקבלת העלון
shieurimshapira@gmail.com

או בטלפון - יוסף חיים
053.724.6111

אנו מזכירים שקיים פורום דיונים בנושאי
השיעורים, להצטרפות לפורום יש לשלוח
בקשה למייל המופיע למעלה

קו עדכונים על זמני ומיקומי השיעורים
02.313.0687

לשמיעת השיעורים בקול הלשון
073.371.8149

תוכן ענינים

5	מנחות - טעם החיים
8	מעמיקים בפרשה מעמיקים במועדים פסח - להתחיל הכל מהתחלה
13	מעמיקים בקבלה טעימה מכוונות המצה היין והכרפס
28	מעמיקים בצדיקים להשקיט את האש על ידי הצדיקים
31	שו"ר ממעמקים בין הזמנים בפסח - לצאת מהשיעבוד של החירות

לקבלת
עדכונים על
השיעורים
התקשר
ליוסף חיים
053-7246111

השיעור השבועי

השיעור השבועי של הרב יצחק שפירא | יום א | 21:30 | רח' הרב צבי יהודה 18 | דירה 4 | ירושלים

אנו כיהודים, מאמינים שה' מהוה את העולם מאין ליש כל רגע מחדש. כאשר ה' מהווה את העולם מאין ליש, בעומק של המציאות הוא נמצא ונוכח כל הזמן. במעמקים של הנפש ושל הבריאה כולה הקב"ה שוכן, מחכה ומצפה שנחשוף ונגלה אותו. אם רק נעמיק מספיק בכל פרט, נוכל למצוא ולהרגיש את הקב"ה.

כיצד אנו עושים זאת? אם נאמץ את זווית ההסתכלות של ה' על העולם נגלה שהמציאות אינה כה אטומה, אלא כל כולה בעצם ביטוי של ה' במציאות שכביכול מרגישה נפרדת ממנו.

בחוברת שלפניכם ישנם מאמרים בחסידות בנגלה ובתורת הנפש. המאמרים לא מוגהים על ידי הרב, אך מנסים לשמור על הסגנון והעומק של שיעוריו. ההתבוננויות בדרך החסידות על נושאים שונים בתורתנו הקדושה מגלה עומק לפנינו מעומק, וחיבור חזק של התורה לחיים האישיים שלנו.

**אז קדימה, אתם מוזמנים לצלול איתנו...
למעמקים**

מנחות - טעם החיים

בשבת אנו קוראים פרשת ויקרא הפותחת את 'תורת כהנים', חומש ויקרא, בו אנו לומדים על עבודת הקרבנות בבית המקדש. לשבת זו אנו נכנסים כאשר אנו שקועים עמוק בהכנות לחג הפסח המתקרב.

כדרכנו, אנו משתדלים 'לחיות עם הזמן' ולקשר בין פרשת השבוע לזמן בו היא נקראת. האם יש קשר בין פרשת ויקרא ועבודת הקרבנות לבין חג הפסח?

אכן, מעניין לראות שבדומה לאיסור החמץ בפסח, גם בעבודת הקרבנות ישנו איסור חמץ - "כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ..." - ככלל, אסור להביא חמץ במנחות.

מה הסיבה לאיסור החמץ במנחות? מה מתחולל בנפש האדם המביא קרבן ומה מתחולל אצל אדם המביא מנחה? איך זה ישפיע על ההכנה שלנו לחג הפסח וכיצד זה נוגע לעצם הקיום שלנו? כל זאת ועוד במאמר השבוע.

♦ למה לא לתת לה' את הכי טוב?!

נפתח בשאלה - בקרבנות אנו מביאים את החלק השמן והמשובח לה'. כך אנו רואים בקרבן שלמים, שאת החלק הטוב ביותר שלו, "את החלב המכסה על הקרב",

מביאים דווקא לה'. לכאורה, החמץ הנפוח דומה במהותו לחלב השמן, אז מדוע אסור להקריב חמץ במנחות?

כדי להבין את התשובה נסביר דבר נוסף.

ישנו הבדל גדול בין קרבנות הבאים מן החי למנחות הבאות מן הצומח. הקרבנות טעונים 'סמיכה', הבעלים סומכים את ידיהם ונשענים בכל כוחם על הבהמה, לעומת זאת המנחות אינן זקוקות לכך.

מהי סמיכה? מבואר במפרשים כי סמיכת האדם בכל כוחו על הבהמה אומרת שהאדם 'נמצא' בתוך הבהמה והיה ראוי שהוא יעלה על המזבח אלא שהיא נכנסת תחתיו. במילים אחרות - בהקרבת הקרבן אנו מבטאים את מסירות-הנפש שלנו לה'.

אם כן, במנחות אין סמיכה משום שהן מבטאות תנועה נפשית אחרת לגמרי. מהי?

מנחה עשויה בעצם מלחם, המאכל העיקרי והבסיסי ביותר המחיה את האדם. נתינת המנחה לה' היא בעצם לקיחת הדבר שהכי מחיה ומקיים אותי ומסירתו לה', כך אנו מודים לה' שהוא הקיום האמיתי שלנו, "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם".

כיצד הקדמה זו עונה על השאלה בה פתחנו?

◆ לאכול עם ה' על אותו שולחן...

אמרנו שהקרבן מבטא את מסירות נפשנו לה', אך בעצם מה שאנו מוסרים בפועל היא הבהמה ואילו אנו נשארים בחיים. מדוע?

הקרבנות הם ה'אוכל' של ה', כמו שכתוב "את קרבני לחמי...", ואם כן, כאשר ה' לוקח את הבהמה במקומנו ומשאיר אותנו בחיים הוא בעצם רוצה שנמשיך להתקיים ולהיפך - נחיה ונשמח איתו, ניתן לומר אף שהוא 'מושיב' אותנו לאכול איתו את סעודתו.

בקרבן השלמים הדבר ממש מומחש, כאשר כולם 'אוכלים' יחד מאותו הקרבן, גם ה', גם הכהנים וגם הבעלים. האכילה מהקרבנות נקראת 'שולחן גבוה', זהו שלחנו של ה' המשתף אותנו בסעודתו.

הסמיכה על הקרבן ונתינת החלק הטוב והשמן שבו לה', מבטאים את העובדה שעל אף שבקרבן שלמים גם אנו אוכלים מהקרבן, הכל שייך לה' והכל בא ממנו.

לעומת זאת, מנחות מבטאות את הרצון שלנו לתת לה' את מה שמקיים אותנו, לכן הן צריכות להיות מצה, משום שחמץ הוא תוספת על עצם המזון המוכרח לקיום ואילו מצה עשויה מקמח ומים בלבד, התזונה הכי בסיסית וקיומית לאדם.

לאחר שאנו באים ונותנים לה' את עצם הקיום שלנו ובעצם מודים שהוא מקיים אותנו, הוא שמח ומתיר לנו לאכול חמץ בהרחבה. כך על ידי אכילת מצה בפסח ועל ידי נתינת המנחה ממצה דווקא, האוכל שלנו כל השנה יכול להיות חמץ.

◆ מה עושים עם כל זה?

נסביר את כל האמור עד כה בעבודת ה' פשוטה ויומיומית:

תחילת עבודת ה' היא להרגיש שללא נוכחות ה' בחיינו, ללא קשר עם ה', אין סיבה לקיומנו. בכדי שתהיה סיבה לקיום שלנו אנו חייבים להיות מחוברים למקור הקיום הזה ולמי שברא אותנו.

ללא הקדמה חיונית זו אין באמת סיבה לקיום ואין טעם לחיות. כך מתפרש הפסוק "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" - ה' הוא סיבת קיומנו ו'טעם החיים' שלנו, וללא שנרגיש כך, כמה שנאכל לחם וננסה לקבל ממנו חיות זה לא יעזור, אנו ניפול לעצבות ומשם נתדרדר עוד יותר חלילה.

זו הנקודה אותה אנו מבטאים במנחות, אנו מוסרים לה' את הדבר הכי בסיסי שמקיים אותנו, ובכך מודים שהוא טעם וסיבת חיינו. בתגובה, ה' נותן לנו לאכול חמץ ובעצם משפיע עלינו שפע רב וחיים עשירים ושמחים.

"וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים...", חז"ל אומרים שעיקר הקרבנות שישארו לעתיד לבוא אלו המנחות. נזכה מהרה גם לאכילת קרבן הפסח 'על מצות ומרורים' וגם לחזרת בית המקדש ועבודת הקרבנות והמנחות!

פסח - להתחיל הכל מהתחלה

בשיעור הנפלא שהתקיים ביום ראשון יט אדר בירושלים, הרב הסביר באריכות את עניינו של חג הפסח כמקור לכל האמונה שלנו (במיוחד בדור מלא במודעות עצמית), הדברים כאן בעצם משלימים את התמונה של מה שנתבאר בגליון הקודם במאמר על גלות מצריים, בגליון הקודם התבאר באריכות כיצד אין לנו אפשרות לצאת ממצריים מצד עצמינו, וכאן מתבאר כיצד ה' מוציא אותנו.

◆ פורים - אני המצאתי את ה' שאותו אני עובד

חז"ל^א אומרים ש"אחשוורוש" הוא "מי שאחרית וראשית שלו". אפשר לדרוש ש"אחרית" זה "אחרית שנה" דהיינו חודש אדר, ו"ראשית" היינו "ראשית השנה" דהיינו חודש ניסן.

בסעודת פורים דיברנו באריכות על נקודה שיכולה להסביר את המעבר הזה מפסח לפורים ומפורים לפסח. אמרנו שרואים במגילת אסתר שבלי אחשוורוש מרדכי לא היה משהו כל כך חשוב, הוא לא היה יכול להיות משנה למלך; ומצד שני בלי מרדכי אף אחד לא היה יודע שאחשוורוש קיים בכלל, מרדכי כתב ועושה מזה עניין והוא הסיבה לחשיבות של המלך אחשוורוש, וגם כל החיים של אחשוורוש בסופו של דבר תלויים במרדכי.

א. הובא במאורי אור ע' א אות קפב (בשם המדרש). וראה גם מחיר יין להרמ"א עה"פ אסתר א. יב-יג, מרקאנטי ויצא כט, י (באגדה אמר"). ערכי הכינויים (לבעל סדר הדורות) ערך אחשוורוש.

הסברנו את העניין בעבודת ה' ואמרנו שבזמן הזה שכבר כלתה הנבואה הקב"ה מתגלה בתוך התפיסה של האדם^ב, כך שיש את הקב"ה כמו שהוא מצד עצמו ויש את הקב"ה כמו שהוא בתפיסה שלי, והקב"ה כמו שהוא בתפיסה שלי הוא רק מה שאני יכול להשיג, כמו שהוא מתלבש ב'דרך הטבע', ואפשר לומר שבסופו של דבר זה יוצא אחשוורוש. וכמו שבמגילה אחשוורוש רומז לקב"ה, כך בתוך הקב"ה שבראש שלי רמוז הקב"ה האמיתי.

אם אני לא מבין שמה שיש לי בראש הוא רק משל ורמוז לקב"ה כמו שהוא, ואני חושב שמה שאני תופס על הקב"ה זה באמת הקב"ה, אז יוצא שמה שאני תופס זה באמת לגמרי כמו אחשוורוש, זה בכלל בלי הקב"ה, בכלל לא רואים אותו. אבל ככל שאני יותר מבין שבאמת מה שאני תופס בפנים זה רמוז לקב"ה, ככה באמת האחשוורוש הזה יותר רומז על הקב"ה^ג.

אם זה לא ירמוז לקב"ה אז זה יהיה סתם אחשוורוש, ואז ממילא גם זה סתם לא חשוב ואין בזה עניין. כדי שכשאני חושב על הקב"ה אז באמת זה ירמוז על הקב"ה - בשביל זה צריך שיהיה פה איזה עבודה מציד^ד, מאמץ (זה מאמץ גדול לחשוב שהציור שלי הוא לא משקף באמת את הקב"ה), רצון באמת לחשוב שהאחשוורוש הזה הוא באמת רומז לקב"ה - הרצון והעבודה הזאת זה מרדכי.

א"כ כמו שבסיפור המגילה מצד אחד בלי מרדכי כל האחשוורוש הזה לא היה כלום, ומצד שני אחשוורוש הוא החשוב ומרדכי הוא המשנה. כך גם בציור שיש לי על הקב"ה, מצד אחד ברור שמבחינת ציור שיש לי על הקב"ה אז הקב"ה יותר חשוב ממני ואני רק המשנה, אני רק הטפל אליו, אני שייך למלך ואני משנה שלו רק בגלל שהוא רוצה לעשות אותי משנה שלו; אך מצד שני, בלי שאני אחשוב שבאמת מה שאני מצייר כאלוקים זה רק רמוז אז כל האלוקים הזה הוא יהיה דבר מאוד מגושם, והוא בכלל לא יהיה אלוהים.

כך נראית האלוקות בתפיסה שלנו אחרי שאין נבואה. אנחנו לא ממש בטלים אל ה', זה כבר לא שהמציאות של ה' היא המציאות והמציאות שלנו היא כאילו חלק ממנה. אלא אנחנו מרגישים שהמציאות שלנו היא המציאות, וכך אנחנו מתחילים לעבוד את ה'. כשאנחנו מתחילים לעבוד את ה', אז יש שאלה איך להסתכל על ה' שאותו אנחנו עובדים - אפשר להסתכל שזה בסה"כ כמו אחשוורוש בעצם, כי זה

ב. אי אפשר להאמין בקב"ה בלי לצייר כלום. בסופו של דבר אתה רוצה להגיד שהוא ברא את העולם. או שהוא לא ברא את העולם וכו', האם זה שהוא ברא את העולם זה מגדיר אותו? אם תשפוט אותו יותר מדי יוצא שלא יהיה לך שום יחס וקשר אליו. אז צריך להתחיל לשחק עם זה.
ג. ראה עוד בחוברת "היכן ה' מסתתר" בסופה.

סתם איזה תפיסה שלי, ועד כדי כך שזה יכול למות, אם אלוקים זה רק מה שמצויר לי בראש, וזה כל מה שיש באלוקים הזה, אז כבר בגתן ותרש כאילו הרגו אותו; אבל אם אני מבין שהוא רומז למשהו יותר גבוה, ובעצם מרדכי אומר שיש פה משהו שאסור להרוג אותו ורוצה להציל את המלך", אז יוצא שכך אמנם אני כאילו הגורם לכך שהמלך יהיה המלך בתוכי, אבל באמת באמת הוא המלך שאני העבד שלו.

חוץ ממרדכי היהודי יש בתוכינו גם את המן הרשע. המן הרשע הוא בדיוק הפוך ממרדכי, מצד אחד הוא רוצה להיות במרכז, אפילו כלפי המלך הוא רוצה להיות במרכז, הוא רוצה להיות יותר חשוב מהמלך; מצד שני הוא רוצה שהמלך יהיה יותר חשוב ממנו כדי שהמלך יוכל להחשיב אותו". כלומר באמת הוא רוצה להיות יותר חשוב מהמלך רק שבגלל שאם הוא יהיה יותר חשוב מהמלך אז לא יהיה מי שיחשיב אותו והוא יפסיד מזה לכן הוא מחשיב את המלך כאילו יותר ממנו. כדי להרגיש שהוא שווה משהו הוא מצד אחד צריך לדרוך על הרבה אנשים, שכולם יכרעו וישתחוו לפניו, ומצד שני הוא צריך שיהיה לו איזה מלך אחד שיהיה "חפץ ביקרו" ו"יחפוץ לתת לו יקר וגדולה".

בעבודת ה' זה כמובן היצר הרע שלנו, שתמיד אני רוצה להיות במרכז, ואני כאילו רוצה שיהיה את הקב"ה בשביל שהוא יגיד שזה מאוד חשוב שאני קיים. וזה בדיוק הפוך ממרדכי שאומר שאמנם אני כאילו המצאתי את ה' שאותו אני עובד, אבל אני אומר שמה שהמצאתי זה רק את הלבוש שאני אוכל דרכו לתפוס, אבל באמת העיקר זה הקב"ה כפי שהוא מצד עצמו.

אפשר היה לחשוב שבסופו של דבר גם זה שאני אומר שזה רק ציור שלי והקב"ה הוא מעל הציור שלי - באמת זה עצמו גם כן רק ציור שלי, ובכלל אי אפשר לצאת

ד. אם הוא היה חושב שהציור הוא הציור כמו שהוא. הוא היה מקבל בפשטות את המלכות כמו שהיא. אז הוא היה משתחוה להמן וזהו. אבל הוא לא מוכן לקבל את זה.
ה. אפשר לומר שהוא רוצה שהלבוש והסוס והכתר מלכות של המלך יהיו חשובים. כדי שכשהוא ישתמש בהם הם יחשיבו אותו.

צוללים למעמקים

שיעורים נוספים ומרתקים מאת הרב זמינים ב"קול הלשון"
חסידות | פרשת שבוע | כתבי האר"י | תורת הנפש | עבודת השם

חייגו והאזינו 073-371-8149

מזה וזהו. הכל זה רק מה שמצוייר לי בראש ואין לי באמת קשר עם הקב"ה. אבל מגילת אסתר באה להגיד שזה לא כך.

◆ פסח: הכל מתחיל מלמעלה

מי אמר שבאמת זה לא כך? איך באמת אפשר לצאת מזה? אולי באמת כל העסק הזה הוא רק חשבון שלנו? זה קושיא מצוינת, ובשביל זה אנו מגיעים לפסח.

בפסח אנחנו באים להגיד שאנחנו רוצים שזה יהיה הפוך, אנחנו לא רוצים שהכל יהיה מצידינו, אנחנו רוצים להתחיל מלמעלה. גם אם נעשה את כל החשבון הזה טוב מאוד זה טוב בשביל להסתדר עם אחשוורוש, אבל בשביל שזה יהיה ההתחלה זה לא טוב. אפשר לסיים בזה, אבל אי אפשר להתחיל מזה. להתחיל צריך רק מהקב"ה, לסיים אפשר שזה יסתיים בנו.

כמו בסיפור ההסטורי של פורים, בהתחלה יש את הקב"ה, הוא בורא את העולם וכו' וכו' הוא מוציא אותנו ממצריים, הוא מגלה את עצמו אלינו, הוא נותן לנו את התורה, יש נבואה ביהמ"ק וכו' לאט לאט זה יותר ויותר מגיע אלינו, עד שבסוף בסוף זה מגיע אלינו לגמרי בפורים ואז זה הכל בתוכנו (גם בסיפור המגילה עצמו זה כך, עיקר העניין קרה בפסח, אז תלו את המון, ומה שהיה בפורים זה רק איך שזה כבר התקבל אצלנו). אם כבר בהתחלה זה יתחיל ממה שקורה בתוכינו אז באמת הכל זה סתם.

הכל מתחיל מפסח, פסח זה לבוא ולהגיד שבאמת זה לא מתחיל מאיתנו, הכל מתחיל מלמעלה. הקב"ה ממציא אותנו והוא עושה את כל הגילויים של פסח שהם ניסים פלאיים לגמרי, ועיקר הפלא הוא עצם האמונה שאנחנו מאמינים בה', שה' הוציא אותנו ממצריים, הוציא אותנו מהמצרים של עצמינו ועשה שאנחנו נאמין בו.

בפסח אנחנו מתחילים מההתחלה, כך שעל כל החשבון שעשינו עם אחשוורוש, אנחנו מסתכלים עכשיו מלמעלה, כפי שזה נראה מצד ה'. שהקב"ה עשה שיהיה בן אדם, שהבן אדם הזה יהיה חלק ממנו, "חלק אלוך ממעל ממש", ועשה שהוא יאמין בה', למרות שהקב"ה הוא זה שהמציא בתוכו את האמונה, בכל אופן האדם הוא כל כך אלוקי שזה כאילו הוא בעצמו. כמו שהקב"ה "המציא את עצמו מעצמו" כך הוא ממציא את היהודי כאחד שבעצם יכול להאמין בקב"ה ולומר שהקב"ה עשה שחלק ממנו יוכל כאילו לייצר את המציאות שלו בעצמו. כמו שהקב"ה לא כלוא בתוך מציאות ככה גם אנחנו לא כלואים בתוך המציאות. זה משהו אלוקי שה' מגלה

ו. כמו שכתוב בספר מעיין החכמה (בערך באמצע הספר) "ודע כי הקב"ה המצוי הראשון. ולא נקרא מצוי רק מי שהמציא את עצמו" (דובר על כך בהרחבה בשיעור ליל פורים תשפ"ה. שנשלח במייל לפני פורים השנה).

את עצמו בתוך היהודי שאומר "כל המציאות שלי היא להגיד שיש ה'. האמונה שלנו בקב"ה היא מה שאנחנו מרגישים שהמציאות שלנו כחלק מה' היא יותר המציאות שלנו מאשר המציאות שלנו ככלואה בתוך המציאות של העולם'.

ז. שאלה: איך זה מתבטא בעבודה שלנו? הרי בעבודה זה כל פעם משהו מלמטה, האם מה שאמרת עכשיו זה משהו שקיים אצלנו?

תשובה: זה מתבטא בדרך השלילה באמת באופן פשוט יותר מאשר בדרך החיוב. זה מתבטא בזה שהעיקר זה לא לאכול חמץ. כלומר שאל תנסה להיות ניוון ממשוהו שהוא לא מגיע מלמעלה, תהיה ניוון רק ממה שמגיע מהקב"ה, אני לא רוצה להרגיש שהקיום שלי הוא ממשוהו לא אלוקי. מצה היא איך שה' עשה, אך חמץ זה כבר איך שהמציאות כבר 'מתנפחת' מתוך עצמה.

חוץ מה'לא תעשה' שלא לאכול חמץ, יש עוד שלוש מצוות עיקריות יפות מאוד בהגדה של פסח: פסח, מצה ומרור: הפסח הוא מה שאנחנו בלועים בתוך הקב"ה, הוא מה שה' חומל עלינו ועוטף אותנו, וממילא המצרים נאבדים מזה. המצה היא עצם הנאמנות שלנו וההליכה שלנו בחיפזון אחר ה', שגם החלק שלנו שלא בלוע בתוך ה' אלא עומד מצד עצמו הוא בעצם משהו אלוקי. והמרור זה הגעגועים שלנו לה', זה מה שאנחנו מרגישים שכל מה שהוא לא אלוקות הוא מריר לנו. פסח זה איך שזה נראה מצד ה', מצה היא המציאות האלוקית שלנו והמרור הוא המציאות האנושית שלנו. (לגבי כל המבואר בהערה זו בקצרה, ראה בהרחבה גדולה בחוברת 'עת דודים' שבע"ה תצא לאור בקרוב לקראת שבת הגדול).

טעימה מכוונות המצה היין והכרפס

בגליון הקודם במאמר שהתפרסם במדור 'מעמיקים בנפש' דיברנו בקצרה על דרוש א' משער הכוונות לפסח והארכנו להסביר את עניינה של גלות מצריים, שכל אחד ואחד מאיתנו נמצא בה, וביארנו כיצד אף אחד לא יכול לצאת משם בכוחות עצמו, ו"אלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצריים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצריים". במאמר זה, נמשיך לעבור על דרושי האר"י, ונאריך בעיקר בדרוש ו' בו מדובר על ליל הסדר (המאמר נועד ומומלץ מאוד גם עבור מי שלא רגיל בכתבי האר"י, ובכל אופן, הרוצה לקבל יותר חוש בכיצד הרב לומד את דברי האר"י יוכל לעיין בחוברת 'האר"י החי', ניתן לקבלה במייל של המערכת).

◆ הגדילה בבת אחת

בדרוש ב' האר"י מתחיל להסביר מה קורה ביציאת מצרים. דרוש א' היה רק רקע, אך דרוש ב' כבר קשור ישירות ליציאת מצריים ולמה שנלמד בהמשך שקורה בליל הסדר:

האר"י קורא פה לגלות "עיבור", כלומר זהו שלב בו האנושות נהיית כל כך חסרת שכל ויכולת להסתכל על עצמה בצורה נורמלית, היא כל כך קבורה בתוך עצמה בלי שום יכולת לצאת מעצמה. מצב זה נקרא 'עיבור'.

המציאות כולה נראית ומצטיירת כמו עובר.

נחזור שוב לדוגמא של הנער שהתדרדר (שדיברנו עליה בעלון הקודם): הורים גידלו ילד ונהיה לו ספקות על הקדושה (חטא עץ הדעת ודברי חז"ל על אדה"ר), הוא נפל בפגם הברית (דור המבול) ובנה לעצמו המון תיאוריות נחמדות על החיים כך שהוא יצליח לעשות חיים שיש להם משמעות (דור הפלגה). לבסוף הוא נופל מכך, ופתאום הוא מרגיש את מצוקת הגלות חזק, ואת מצוקת המיצרים שהוא נפל אליהם (בני ישראל במצריים).

כעת איך ההורים שלו מסתכלים עליו? כמו על ילד קטן שצריך להתחיל ללמוד לחיות. מה שקורה בעצם זה שהוא חזר להיות במקום מאוד קטן. מנער כביכול מאוד גדול התברר שאין שם כלום ובעצם הוא חי בתוך עצמו והוא ממש קטן, ועכשיו הוא צריך להתחיל לחיות. כי כעת הוא כמו כלום, הוא חשב שהוא חכם גדול, נפל בכל השטויות של העולם, ניסה להחיות את עצמו, בנה תיאוריות גדולות, ראה שלא הולך - וסוף סוף הוא מבין שהוא לא יודע מה הוא רוצה מעצמו והוא צריך עזרה מבחוץ. הוא כמו תינוק שנולד שצריך שיאכילו אותו, כך הוא צריך מישהו שיגדל אותו. הוא צריך להיוולד מחדש. ולהיוולד מחדש זה יציאת מצרים.

אך כאן יש לשים לב: הלידה מחדש היא לא שהוא נולד להיות תינוק, כי אז הוא יחזור שוב על כל התהליך, אלא הוא נולד מחדש גדול. מכלום הוא נולד להיות גדול בבת אחת. מצד אחד הוא נולד לגמרי מחדש כמו תינוק, אך מצד שני הוא אדם מבוגר עם הרבה ניסיון בחיים, הוא עבר דברים רציניים מאוד, ולכן עכשיו הוא נולד לא בפעם הראשונה אלא בפעם השנייה.

בדרוש ב' האר"י מסביר את כל תהליך הגדילה שקורה לנער בבת אחת, ולאחר מכן הוא מסביר כיצד כל זה קורה בליל הסדר.

נסביר את הרעיון: היה לנו את פורים, "וזכרם לא יסוף מזרעם" - האור של פורים ממשיך להחיות אותנו. ובכל זאת, אנו מרגישים שאנו צריכים משהו חדש כדי שנוכל לצאת מהמיצרים. אנו מרגישים שאם מה שעבר עלינו בפורים הוא מה שצריך להחיות אותנו עכשיו כל החיים - זה לא ילך. נכון, בפורים היה לנו אור גדול, אבל אנו לא מרגישים שהאור הגדול הזה יכול להיות החיות של כל החיים.* וההרגשה הזו, שאני בתוך המיצרים - היא ההרגשה של הגלות, ואני מחפש איך להיוולד מחדש.

עד כאן התיאור של דרוש ב', שחשוב מאוד ביחס לדרוש ו' בו אנו מתכוונים להעמיק וללמוד מבפנים. הדרושים שלאחר מכן קצת פחות קשורים לענייננו. הוא

א. והורחב על כך במדור מעמיקים במועדים בעלון זה.

מסביר איך כל מה שהוא אמר על הגדלות מתבטא בתוך הפסח², הוא מדבר על פסח לעומת חגים אחרים, וקצת על איך כל זה קשור להגדה. סוף דרוש ג' קשור לספירת העומר, גם על זה נדלג.

◆ חמץ מצה ויין

בדרוש ד' האר"י מסביר מהו החמץ והשאור. הווארט של הדרוש הוא להסביר מהם המוחין הלא מתוקנים שקשורים לחמץ, ומה הם המוחין המתוקנים שקשורים למצה.

הרעיון בגדול הוא ש'חמץ' משמעותו להגיד שיש לי חיות בתוך עצמי, חמץ הוא בצק שמתנפח - אני מתנפח עם עצמי. ומצה משמעותה להגיד שאני מקבל את המזון והחיות שלי מלמעלה³. זה ההבדל ביניהם בגדול. כאשר כמה שיותר ברור שאני מקבל את החיות מלמעלה - המצה יותר משובחת, וזו משמעותה של מצה שמורה. עד כאן דרוש ד'.

בדרוש ה' מסביר האר"י מהם המצה והכוסות. לאחר שהוא מסביר כל דבר מה עניינו, הוא מסביר בדרוש ו' מה קורה בליל הסדר עצמו.

דרוש ו' – כוונות ליל הסדר

קעת לאחר כל ההקדמות ננסה ללמוד את דברי האר"י בדרוש ו':

הנה נתבאר לעיל כי בליל פסח נכנסין בז"א מוחין דקטנות א' וגדלות א'
וקטנות ב' וגדלות ב'.

◆ כניסת המוחין לז"א

קודם כל עלינו להבין מה המוחין שצריכים להיכנס. ובעצם עלינו להבין מהם מוחין בכלל, ומהו שכל. בדרך כלל חושבים ששכל הוא כלי לשפוט דברים במציאות, אך על פי הקבלה והחסידות⁴ שכל הוא כלי לקלוט את הנשמה שמעליו, את החיות שלמעלה ממנו (העניין של שכל הוא לתפוס את הסיבה של כל דבר, את המקור שלו). זה בדיוק היתה הליך שאנו רוצים לעבור בליל הסדר - משכל חיצוני בו אני חושב שאני מחייה את עצמי אני מקבל מוחי⁵, לשכל פנימי שהוא כלי לחיות שהוא מקבל מה'.

ב. אמנם באדמו"ר הזקן נראה שבפסח העיקר זה הקטנות, ודובר על כך בהרחבה בשיעור אור לז"ך אדר השנה (וייתן לשמעיו בקול הלשון), ושם הוסבר כיתד אדמו"ר הזקן למד את דברי האר"י.
ג. וראה על כך במדור 'מעמיקים בפרשה' בגליון זה
ד. ראה על כך באריכות בחוברת "ממנו תצא תורה" (שנדפסה לקראת לג בעומר תשפה").
ה. וכמו במשל של הנער שהתדרדר - שהוא מנסה להחיות את עצמו. וכעת הוא צריך להבין שהוא מקבל את החיות מלמעלה.

לאחר שהסברנו את עניין המוחין עלינו להבין מה הכוונה שהמוחין האלו נכנסים לז"א והוא גדל. ז"א זה הקב"ה כפי שהוא מתייחס לעולם, הקב"ה מתייחס לעולם, וכתוצאה מכך העולם קיים. כמו שכתוב "ששת ימים עשה את ה' את השמים ואת הארץ" - ההתייחסות שלו גורמת שיהיה את השמים ואת הארץ. כאשר הקב"ה מתייחס לעולם הוא עוד לא קיים, אך הוא יהיה קיים כתוצאה מהיחס שלו. ממילא יוצא שהעולם נראה כפי שה' מתייחס אליו.

ישנם שני סוגי התייחסות של הקב"ה לעולם, יש מה שהקב"ה מתייחס לעולם כדבר שכביכול יש לו מציאות מצד עצמו, הוא מתייחס לעולם כדבר שאין לו שכל והוא אינו מודע לסיבה שלו, הוא לא תופס שיש לו מקור. כאשר הקב"ה לא מתייחס לעולם כמודע למקורו אלא הוא מתייחס למציאות שקיימת מעצמה - זה נקרא שז"א בלי מוחין אלא רק בעיבור, אך כאשר פתאום הוא מתייחס לעולם כעולם עם שכל שמכיר בכך שיש לו מקור שברא אותו, שמכיר בכך שיש לו אבא - זה נקרא שז"א פתאום מקבל מוחין. זה עולם אחר לגמרי.

אנחנו לא תמיד חושבים שזה עולם אחר. כי בעיניים שלנו יש עולם עצום שלם וממשי, ובתוכו יש כמה אנשים מסויימים שחושבים שיש הקב"ה, הם עיזבו לעצמם איזה הלך מחשבה והשקפת עולם - אז בתוך כל העולם הגדול הזה יש כמה אנשים שזו להם משהו בראש, לא משמעותי בכלל. אם מסתכלים ככה אי אפשר ללמוד את האר"י.

אם רוצים ללמוד את האר"י צריך לצייר הפוך. העובדה שיש עולם גדול, שה' זרק' שיהיה מציאות - זה כלום, לא תופס הרבה מקום, לא חשוב ומשמעותי. אחרי זה, ה' ברא אנשים - זה כבר יותר מעניין. אם אלו אנשים ששקועים בתוך העובדה שיש עולם - בסדר, שיהיה עולם כזה. אבל כאשר ה' רוצה לברוא עולם שיש בו הכרה שיש ה' - הוא עולם מאוד שונה מהעולם הקודם. העולם הקודם הוא עולם שאם יש אותו או אין אותו - זה חסר משמעות, ואין כל סיבה שה' ירצה אותו, הוא עושה אותו אבל הוא לא מעניין וחשוב. אבל אם פתאום יש בעולם הכרה שיש ה', יש אמונה, הכרה שהמציאות מצד עצמה היא מציקה מאוד, "ויזעקו", בני ישראל צועקים - משהו לא מסתדר לנו, ובסוף לצעקה הזו יש פרי, שקולטים שיש ה', אז סוף סוף העולם נהיה משהו.

ו. על כל עניין הפרצופים דובר בהרחבה בשיעור הקדמה להילולת האר"י תשפ"ה. שבע"ה יראה אור בקרוב.
ז. וכמבואר בקבלה (ראה זוהר ח"ב פט:) ש"ששת ימים" היינו פרצוף ז"א, ששת המידות (שהם בעצם ההתייחסות) של עולם האצילות.
ח. הוסבר בכמה מקומות. וכעת מצאנו זאת מפורש ב'פלח הרימון' (לד' הלל מפאריטש) לפורים עמ' רב.

הקב"ה רוצה לברוא עולם שמתייחס לסיבה שלו, וכאשר הוא מתייחס ככה העולם באמת נענה לזה, וכשהעולם נענה לזה הוא באמת מתייחס ככה. כאשר העולם גדל ומכיר בה' גם ז"א מתייחס לעולם כזה, ובעצם גם הוא עולה לכך שיש לו מוחין. כי הוא אומר "אני לא רק מתייחס לעולם, אלא אני מתייחס לעולם עם סיבה". שני הצדדים האלו מתרחשים במקביל, זה הדדי.^ט

ממילא כאשר פתאום מגיע עם ישראל שמכיר שיש את ה', ונהיה לו מוחין, בעצם אלו מוחין אצל ז"א. כי עכשיו ז"א מתייחס לעולם שיש לו הכרה בכך שיש את ה', בכך שיש סיבה שקדמה לו. כעת ז"א לא רק אומר - 'אני רוצה עולם', אלא גם אומר - 'אני רוצה שיהיה עולם כזה שמכיר שיש מי שאמר והיה העולם'. כעת הקב"ה לא רק נתן בכך שיהיה עולם, אלא בכך שיהיה עולם שמודע לכך שיש סיבה לו. וכאשר ז"א מתייחס עכשיו לעולם, הוא לא מתייחס רק למציאות של העולם - אלא גם לכך שיש לעולם סיבה.

◆ קטנות א, גדלות א, קטנות ב, גדלות ב

כעת עלינו לבאר את רביעיית המושגים שמביא פה האר"י: קטנות א' וגדלות א' קטנות ב' וגדלות ב'. הרב יצחק מתרגם אותם (עפ"י המבואר בחסידות) כך: קטנות א' - אמונה; גדלות א' - ידיעת המציאות; קטנות ב' - ביטחון; גדלות ב' - ראית המהות.

אך גם לאחר שרואים את דברי האר"י ושומעים את התרגום של הרב יצחק - עדיין אלו נראות מילים שלא כל כך מחוברות אחת לשנייה, ולכן עלינו לתאר זאת בתוך סדר הגדילה של האדם וכך נבין את הביטוי של האר"י ואת התרגום של הרב יצחק.

קטנות א', אמונה - תהליך הגדילה של האדם תלוי בשאלה כמה הוא מצליח לצייר לעצמו כיצד נראה אדם גדול. בשלב הראשון הוא מאמין שהוא יהיה אבא. הוא אומר לעצמו - אני אגדל ואהיה אבא. אפשר להגיד זאת על ילד קטן ממש, וכן על נער שיש

ט. בדומה למה שדיברנו כמה פעמים על ההסבר של אדמו"ר הזקן לקיום המצוות (בכמה מקומות. לדוגמא. ראה במאמר הראשון בתורה אור. ד"ה השמים כסאין). האם הקב"ה צריך שנקיים את המצוות או לא? אם אדם לא רוצה לקיים מצוות. אז הקב"ה אומר לו "אתה חושב שאני צריך אותך? אתה חושב שאתה עושה לי טובות?" "אם צדקת - מה תיתן לוי?" וכמש"כ בנוגע לעבודת הקרבנות "אשר לא ציויתי את אבותיכם על דבר עולה וזבח". אך כאשר אתם מקיימים את המצוות. על זה נאמר "ועשיתם אתם". אתם עושים את המצוות למצוות. אם אתם רוצים שאני אצטרך את זה ותעשו את מה שאני צריך - אז כן, אני צריך. לכן אנו עושים שהוא יצווה. אנחנו עושים שהוא יגיד לנו שהוא צריך שנעשה את זה. כל זה היה להמחיש אתה מה שאמרנו שזה הדדי ואפשר להסתכל משני הכיוונים יחד: כאשר אני אוכל מצה - זה גורם למוחין דאבא (כמו שנראה בהמשך). להגיד שזה גורם למוחין דאבא זה כמו לקרוא למצוות 'אברים דמלכא'. שהמצוות הם אברים של ה'.

י. ראה 'אמונה ובטחון' אות ו', בחסדי דוד הנאמנים אחרי סימן קא בהשלמות וביאורים.

זה השער

ספר 'זה השער' נכתב כביאור לחלק השני של ספר ליקוטי אמרים - שער היחוד והאמונה של אדמו"ר הזקן.

בחלק זה של ספר התניא, אדמו"ר הזקן מניח את היסוד לכל עבודת ה' - האמונה הטהורה באחדות ה'.

ספר 'זה השער' מסביר את היסודות החשובים שמניח אדמו"ר הזקן בשפה השווה לכל נפש.

על ידי הלימוד בספר, האמונה בה' נהיית בהירה יותר, עד שגם אנשים כערכנו יכולים לחוש את הקב"ה בכל חלקי המציאות.

ספר חדש

לרכישה - עתי 0585277247

ניתן להזמין ישירות באתר ישיבת עוד יוסף חי - בכתובת

WWW.ODYOSEFCHAI.CO.IL

בית המדרש
עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק יוניבורג שליט"א

לו אמונה כזו. יש לו ציור מאוד גולמי - שיש דבר כזה אבא, והוא רוצה להיות אבא, הוא מאמין שגם הוא יכול להיות אבא.

גדלות א', ידיעת המציאות - לאחר מכן הוא מסתכל מהו אבא, הוא מתבונן בדמות שלו בצורה מפורטת - זו ידיעת המציאות. הוא כבר לא רק מאמין שהוא יהיה אבא, אלא יש לו ממש נגיעה וזיקה לדבר הזה, הוא מבחינתו כבר יודע בדיוק מה זה אומר, "אני אשב בראש השולחן, ותהיה לי אישה שבונה את המשפחה, ויהיו לי ילדים, ואני אלך לעבוד". אמנם מה שמצטייר לו הוא רק החלק החיצוני של האבא², אבל זה כבר התקדמות ביחס לשלב הקודם בו הוא בכלל לא ידע מה זה אומר להיות אבא.

קטנות ב', בטחון. השלב הבא הוא כאשר הנער מקבל ביטחון 'ללכת על זה'. לך קורא האר"י קטנות ב'. כעת הנער מחליט - "אז נלך על זה". ואז כשהוא מנסה ללכת על זה פתאום הוא מבין שהוא היה בקטנות כאשר הוא רק החליט.

גדלות ב', ראית המהות. עצם ההחלטה ללכת על כך היא כבר מראה שהוא במקום גבוה יותר, אך לאחר שהוא ילך על זה בפועל הוא כבר יהיה בשלב הבא של ראית המהות, בו הוא כבר יודע באמת מה זה. הוא מבין שללכת על זה - זה יותר מורכב, וכשהוא מנסה טוב כמה שזה מורכב וכמה שזה רציני ללכת על זה - זה כבר יהיה השלב הבא שנקרא ראית המהות, שהוא יודע מה זה. השלב הזה קורה באופן פשוט כאשר הוא נהיה אבא עם ילדים, ואז הוא אומר - "אה, הבנתי", עד עכשיו הכל היה דמיונות.³

◆ בכל אחת מהדרגות יש מוחין דאבא ומוחין דאמא

עכשיו האר"י מוסיף ומפרט את כל המבנה הזה הרבה יותר:

וצריך שתדע כי יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא, ובכל בחי' מהם יש כל המדריגות של קטנות וגדלות הנזכרות.

יא. כשמצטייר רק הציור החיצוני זה גורם הרבה פעמים שתהיה לילד ביקורת על ההורים רח"ל. הוא מסתכל על ההתנהגות וההתנהלות של הורים, ואומר - "הם עשו כך וכך וזה לא כזה מוצלח. אצלי יהיה יותר מוצלח". זו כבר נפילה (יכול להיות שבאמת לא היה משהו מוצלח בהתנהגות של ההורים. אבל הבעיה פה היא שהוא חושב שהמחשבה על הכישלונות של ההורים שלו תקדם אותו. אותו נער חושב שהכל פשוט בחיים. והוא לא מבין שגם ההורים שלו רוצים שיהיה טוב. והוא חושב שהם 'על הפנים'. וראה על כך באריכות בספר 'נשיאת הפנים' עמ' 39-42. וכן בחוברת 'מצוות כיבוד הורים' בפרק הרביעי).

יב. הסיפור של המושגים כשבלים בסדר הגדילה של האדם חשוב מאוד. כי כשמועמים את הרב יצחק מתרגם את מושגי האר"י אפשר להתבלבל. כאשר לא מקבילים את המושגים לסדר הגדילה של האדם. התרגום של הרב יצחק יכול רק יותר לסבך. כי הוא מוסיף לך עוד מושגים שאתה לא מבין על מושגים שכבר קודם לא הבנת. אבל כאשר אתה מסדר את המושגים לפי סדר הגדילה של האדם - אתה שם לב איך זה אצלך. ואתה יכול להבין מה האר"י התכוון וכיצד הרב יצחק הסביר אותו. (באופן כללי, הרבה פעמים כדי להבין את הרב יצחק טוב - כדאי להסתכל בכתבי האר"י. כי הרב יצחק בא להסביר אותו).

האר"י אומר שבכל מדרגה ומדרגה ממה שראינו קודם יש גם אבא וגם אמא - יוצא שיש לנו בסה"כ שמונה מדרגות.

הילד מסתכל על ההורים שלו, אמנם כשהוא יהיה גדול הוא רוצה להיות אבא ולא אמא, אבל להיות אבא זה להיות אחד כזה שמחזיק משפחה שחלק ממנה זה גם אמא, לכן בכל אחד מהשלבים הוא מצייר לעצמו גם אבא וגם אמא.

בתחילה הוא מרגיש שהוא יצליח להקים משפחה ויהיה בה אבא ואמא, וגם האבא וגם האמא זה הוא בעצמו. רק לאחר מכן, כאשר הוא ייכנס בביטחון ויקבל ראיית המהות הוא יגלה שאמא היא שיש עוד מישהו חיצוני לו.

מה הם בדיוק מוחין דאבא ומוחין דאמא? נסביר זאת תוך כדי לימוד המשך דברי האר"י:

◆ מצה - מוחין דאבא

ונודע כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא, והנה בחי' המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה בסוד הלחם שהוא בחכמה, ובחי' מוחין דאימא נרמזים בסוד הד' כוסות של יין כי כל יין המשמח הוא באימא עילאה.

האר"י מסביר כאן שהמצה היא בסוד לחם, שהוא קשור לחכמה, ולכן היא רומזת למוחין דאבא. חז"ל אומרים (ברכות מ.) "אין התינוק יודע לקרות 'אבא' ו'אמא' עד שיטעום טעם דגן", הגמרא שם אומרת זאת על מנת להראות שהלחם מביא לאדם דעת. ורואים מכך שלא רק שעל ידי הלחם התינוק מקבל שכל, אלא הוא מקבל שכל כזה שעל ידו הוא מתחיל להבין שיש לו אבא ואמא כלומר הוא מבחין בין אבא ואמא שלו לבין דמויות אחרות, והוא גם מבין שיש לו שייכות מיוחדת לכל אחד מהם.

מה זה אומר לנו בנפש? 'מוחין דאבא' פירושו של דבר שהמצה מפתחת בתוכנו את היכולת להבין שיש מישהו שהוא הזן והמפרנס אותנו, הוא המגדל אתנו והוא מקור החיות שלנו. במילים של שכל: מח החכמה הוא שבן אדם מבין שלו עצמו יש סיבה שקדמה לו, ובסוף כדי שיהיה קיום צריך שיהיה משהו שאין סיבה שקודמת לו.

בעצם, כך הילד מסתכל על אבא שלו כשהוא קטן. לאחר מכן, כשהוא גדל הוא מבין שלאבא יש אבא וכו' עד אבא שבשמים, כלומר הוא מבין שבסוף יש איזה אבא מופשט שאין סיבה קודמת אליו. זו המשמעות שיש לי 'אבא' בראש - שאני מכיר

בכך שאני צריך סיבה כדי להיות קיים, ושהסיבה בסופו של דבר לקיומי הוא מישהו שאין סיבה לקיומו.”

כל ההבנה הזו שייכת ללחם, כי עניינה ההכרה שהקיום הבסיסי ביותר שלי הוא לא מגיע ממני אלא הוא בא מעלי. כמו שהלחם מגדל אותי, כך מאז שנהייתי - יש מי שגרם לקיומי. כאשר אנו אוכלים את המצה, אנו רומזים לכך שיש דבר כזה אבא.

◆ יין - מוחין דאימא

ממשיך האר”י ואומר שה”יין המשמח” של הד’ כוסות - הוא מוחין דאמא. דיברנו כמה פעמים על ההבדל בין אבא לאמא^י, אמרנו שאצל האבא העיקר הוא עצם החיות, ואצל האמא העיקר זה שיתקבל טוב אצל הבן, זה קשור גם לכך שאימא היא בינה, היא צריכה שיתיישב אצלו.

כתוב ”שמע בני מוסר אביך”, אני אומר לך מה לעשות - ליישר אותך. ”אמרתי ונעשה רצוני”. אבא בא הבייתה, אומר מה שהוא רוצה - וצריך לעשות את זה בגלל שהוא רוצה (זה גם קשור למילה ”אב”, מלשון רצון (כמו ”ולא אבה ה’ אלקיך”), הוא רוצה שנעשה לו נחת, ”נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני”).

לאמא אין תאוה כזו. מה היא רוצה? ”ואל תיטוש תורת אמך”. תורה היא הוראה מוסברת. אני מורה לך את הדרך, כלומר אני מסבירה לך מה צריך לעשות. האמא רוצה שיתקבל אצל הילד. לא שיבוא אליו מלמעלה - מהשמים. ולכן גם עצם הרצון שלה להולדת ילד שונה מהרצון שיש לאבא. היא רוצה שיהיה לה מישהו שהיא מיטיבה איתו. האבא רוצה פשוט שיהיה אותו והאמא רוצה לתקשר איתו, היא מעניקה לו שיהיה לו טוב.

אמרנו קודם שהעולם לפני שיש מוחין בכלל הוא בעיבור, וכשיש מוחין דאבא העולם מבין שיש לו מקור. ההבנה הזאת שיש לו מקור היא לא הבנה של מוחין דאמא שמתקבלת ומתיישבת בראש, אלא מדובר בעצם ההכרה שיש לי סיבה קודמת שלסיבה הזאת אין סיבה קודמת, כיוון שאין לה סיבה קודמת ממילא זה משהו שאי אפשר להבין ולהסביר אותו, יש לזה תוקף עצמי, ”ככה זה”. זה נקרא אבא, בלשון הזהר ”קדש מלה בגרמיה”, כלומר שיש לו תוקף עצמי. אין סיבה קודמת שמקיימת

יג. לא תמיד נראה אצלנו שכאשר אומרים 'אבא' זו הכוונה, אבל זה רק משום שכאשר אני קורא 'אבא' אני מתכוון לאדם מסויים שבמקרה הוא אבא.אף על פי כן, הסיבה שבסופו של דבר אני קורא לו 'אבא' ולא 'יענקל' היא משום שאני מתייחס למושג אבא כפי שהאר”י מסביר - שיש סיבה שקדמה לי. שאין לה סיבה שקדמה לה.
יד. ראה בעיקר בחוברת 'מצוות כיבוד הורים' בפרק הראשון.

אותו. כמו שאמרנו שהוא אומר "אמרתי ונעשה רצוני". מוחין דאבא הוא שאני הילד מבין שיש לי אבא. יש מישהו שיש לו תוקף עצמי ואני נולדתי ממנו.

כאשר יש רק אבא - אין לי כל כך מציאות. קודם בתור עובר חשבתי שיש רק אותי, ועכשיו שיש לי מוחין דאבא אני חושב שיש רק אותו. אבל אני לא רוצה להגיד שיש רק אותי או רק אותו, אלא אני גם מבין שזה או רק אני או רק הוא ואני גם מבין שיכול להיות שהוא רוצה שיהיה אותי שאני יקלוט. זה כבר מוחין דאמא, שאני מבין שמי שהוליד אותי גם רוצה לתקשר איתי ושאני יבין, ושזה חשוב לו שיתקבל אצלי - את זה אנו עושים על ידי היין.

המצה היא מדאורייתא (שזה שייך לאבא, ה' אמר ואנו עושים), ואילו היין הוא מדרבנן (שזה שייך לאמא). בתורה שבכתב ה' אומר "יש אותי, נקודה". כאשר אנו רואים שזה מה שהוא אמר וזה מה שהוא רצה, אנו שואלים "האם הוא רצה שאנו נבין את זה?" אז באה התורה שבעל פה ואומרת "הוא רצה שנבין את זה, לכן אל תאכל מצה יבש אלא תיקח יין, תשתה ארבע כוסות". כלומר, כשאומרים לך חזק עם תוקף, אומרים לך בצורה כזו שבאמת רוצים שתשמח בזה וזה יתקבל אצלך טוב. ושמים על זה דגש.

הנקודה היא שרוצים שהתוקף של ההכרה בה' הוא לא יהיה ככה 'בום' עומד לי מול הפרצוף, אלא התוקף של החיות הזו יהיה עם שמחה. המטרה היא שאני ארצה את התוקף הזה. אני שמח בחיות שהולכת להופיע פה, ומלמעלה יש פה חיות עצומה שה' רוצה שאני אקלוט אותה.

לכן חוץ מהמצה שמבטאת שכל החיות שלי היא מה', ה' גם רוצה שאני אקלוט את זה. לא רק שתיקלט בתוכי המצה, אלא גם ה' רוצה שאני ידע שהוא רוצה שזה ייקלט בתוכי. לשתות יין היינו שה' רוצה שאני אשמח שזה ייקלט בתוכי. זו המשמעות לכך שיש גם מוחין דאבא וגם מוחין דאמא. את שניהם צריך.

כעת נוכל להסביר מה הכוונה שכשהמוחין נכנסין לז"א אזי "נודע כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא". היכולת שלי לקלוט את החיות בצורה שהיא תתיישב

למה להנות לבד?

המאמר השפיע עליך לטובה? התפילה שלך נראית אחרת בזכות?
הצטרף כנציג להפצת עלון ממעמקים, ובכל שבוע שליח יגיע
עד אליך עם חוברות מלאות חידושים מתורת הרב

להצטרפות: 058-6305341 - מאיר

בתוכי ולא תברח ממני. מוחין דאבא עלולים לברוח ממני משתי סיבות: או בגלל שאני אעלם "מורא גדול זה גילוי שכינה", או שמכיוון שאי אפשר שיהיה גם את הקיום שלי וגם את הקיום שלו אני פשוט אתעלם מהקיום שלו - לכן אני מכין כלי שגורם לכך שאני אוכל לקלוט את התוקף הזה, וזה המוחין דאמא.

◆ השכל גדל בבת אחת

נדלג קצת ונראה את המשך דברי האר"י:

והנה אם אלו המוחין היו נכנסין בסדר המדריגות כשאר הזמנים, ודאי שהיו נכנסין לסדר הנז', והיינו מכוונים בהם כל מדריג' ומדריג' בפני עצמה. אמנם עתה אינם נכנס' אלא ביחד.

האר"י כותב פה שבלייל הסדר השכל גדל בבת אחת. כדי להבין טוב למה השכל גדל בבת אחת, נחזור למשל (שהבאנו בגליון הקודם, והזכרנו בתחילת המאמר) על הנער שהידרדר: נער היתדרדר, וניסה להיות 'חוכם' ולנהל את החיים לבד בלי ההורים, בלי אלקים, והגיע לעברי פי פחת. אותו נער חשב שהוא יהיה עצמאי, הוא חשב שכל הילדים הטובים לא גדלים כי הם כל הזמן עושים מה שאומרים להם, ו"אני אהיה גדול כי אני עושה מה שאני רוצה". לבסוף הוא מגלה שהוא כלל לא עצמאי, כי כולו קבור בתוך השעבוד לדמיונות שלו, לתאוות שלו, והוא לא מצליח לצאת מזה בכלל.^{טו}

כשהוא נשבר לגמרי, הוא מרגיש את המצוקה ושואל את עצמו - איך אני יוצא מזה? כעת הוא נהיה פתאום כמו ילד קטן שצריך המון עזרה. הוא מתחיל להבין שהחיות שלו, העצמאות שלו והקיום שלו נובעים מאבא ואמא שלו^{טז}. פתאום הוא תופס את הכל אחרת, כל הגדילה שלו יכולה להראות אחרת. כך המוחין גדלים בבת אחת, פתאום הוא מסתכל על הכל כמו שההורים שלו רוצים שהוא יסתכל, כך הכל מתהפך לו.

ההורים מסתכלים עליו ואומרים "נולד לנו הילד מחדש, אבל הוא לא נולד כמו תינוק קטן, אלא הוא כבר ילד גדול". ילד גדול הוא אחד ש'יש עם מי לדבר', למרות שכאילו הוא נולד עכשיו, בכל זאת אפשר לדבר איתו על כל ההיסטוריה שלו, על כל מה שהוא עבר.

טו. וראה על כך באריכות בחוברת 'תשובה בשמחה' החל מעמוד 28.
טז. וכמו שנתבאר באריכות בחוברת מצוות כיבוד הורים.

◆ סדר כניסת המוחין בליל הסדר

פי' הענין כי קו הימין שהוא מוח החכמה דאימא נכנס יחד בכל בחי' קטנות וגדלות א' וקטנות וגדלות ב', וקו השמאל נכנס יחד אח"כ בכל בחינותיו, וקו האמצעי נכנס אח"כ ביחד בכל בחינותיו.

האר"י מפרט שקודם כל נכנסים כל בחינות המוחין של כל קו ימין. הכוונה היא, שכדי שההכרה הזו של הנער שכל החיות שלו היא מההורים שלו (ובנמשל - מאבינו שבשמים) תיתפס אצלו, הדבר הראשון שהוא צריך הוא לתפוס שההורים שלו מחבקים אותו ("וימינו תחבקני"). כלומר, הוא צריך לתפוס כמה ההורים מאוד רוצים להחיות אותו, וכמה בכל תהליך הגדילה שלו הם רצו בטובתו. ההבנה הזו נתפסת בכל הרמות, בקטנות א בגדלות א בקטנות ב ובגדלות ב.

לאחר מכן נכנס קו שמאל. הכוונה שהוא תופס שאע"פ שהם רצו בטובתו, הם גם עמדו על שלהם. הם לא נפלו יחד איתו למקומות הלא טובים. וגם הבנה זו הוא תופס על כל תהליך הגדילה שלו."

לאחר מכן נכנס הקו האמצעי, המשמעות היא שאנו מנסים לייצר תקשורת נורמלית מאוזנת, שגם רוצים בטובתי וגם עומדים על שלהם, וכך אנו יכולים לתקשר אחד עם השני.

מעכשיו נראה כיצד הדברים מתבטאים בפועל בליל הסדר:"

◆ מוחין דאימא קודמים למוחין דאבא

כנס ראשונה תכין אל קו ימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד אימא בלבד כנ"ל, וקו זה הוא נכנס ראשון לכולם. ולכן כוס זה אומרים עליו קידוש כי כל קדש הוא בחכמה כנודע.

יש פה לכאורה בעיה: באופן פשוט מוחין דאבא אמורים להיות קודמים למוחין דאימא, אך פה יוצא שעושים את הקליטה וההתיישבות של האימא (שזה היין) לפני התוקף של האבא (שזה המצה, כמו שלמדנו). הסיבה היא משום שבשלב של הקדש אנו

יז. בדרך כלל, בתהליך גדילה פשוט - השלבים מתפתחים לאט לאט. בתחילה דואגים לדברים החיצוניים ולאחר מכן לפנימיות. אבל עכשיו הנער מסתכל בבת אחת על כל המהלך שגידלו אותו, ואומר שהם מאוד רצו בטובתו וגם עמדו על זה שיהיה כמו שצריך.

יח. המשמעות של 'לכוון' היא לשים לב מה קורה למעלה, ואיך זה קשור ללמטה (והורחב על כך במאמר השני בחוברת האר"י החי' תשפ"ה). יש שאני שם לב ומנתח טוב מה עובר עלי - זה משהו אחד, אבל עוד יותר למעלה בקודש הוא כמו שהאר"י רוצה שנכוון, שאנחנו מכוונים איך במקביל למה שקורה פה קורה למעלה. כאשר אני עושה סתם ליל הסדר באופן פשוט - כל הכוונות הללו של האר"י בלועות בתוך השכל שלי.

יודעים שיש דבר כזה מצוות מצה, ואנו לוקחים את החלק במצה שאמור להיקלט בנו ואנו רוצים שייקלט בתוכנו מה שאנו הולכים לאכול מצה, בכך אנו עסוקים כעת.

המצווה של אכילת מצה יכולה להיעלם, או שהיא יכולה להעלים אותנו, ואנחנו באים ואומרים שאנו רוצים שהיא תיקלט בנו. ואנו אומרים שזה מה שגם ה' רוצה - שייקלט בנו. ה' רוצה להיות נוכח במציאות, ושנקלוט שהוא נוכח, ולא שהנוכחות שלו תשבור אותנו או שנרצה להעלים אותה ממנו.

נאמר זאת בצורה הכי פשוטה בליל הסדר: כאשר אני רוצה לעשות קידוש, אני בעצם רוצה שתהיה המון חשיבות לאכילת מצה. כאשר אני קובע את המצה על היין הכוונה היא שאני רוצה לעשות מאכילתה עניין, ולהגיד שזה מאוד חשוב.

אם לא קודם כל נעשה מזה עניין אנחנו נרגיש שהמצה היא רק אמירה מאוד מנותקת מהמציאות שלנו, וממילא נרגיש שזה דמיון ולא באמת מתקבע בתוך המציאות שלנו. לכן קודם כל אני עושה מזה עניין ובכך מייצר אני כלי כדי שייכנסו אח"כ המוחין דאבא.

◆ כוס וברכה – פעולה חיצונית וכוונה פנימית

ומן הראוי היה שיכנס תחילה הקטנות א' דמוח זה דחכמה, ואחריו גדלות א', ואחריו קטנות ב', ואחריו גדלות ב'... אבל לפי שהקטנות א' הוא דין גמור ובו נאחזים החיצונים תכלית האחיזה, והנה כוונתנו עתה בליל פסח להשבית החמץ שהוא אחיזת החיצונים בקטנות... כי לולי היות הרחמי' מתגברים בלילה הזו בתכלית לא היו נגאלים כלל כנ"ל. ולכן אינן נכנסים הקטנות הא' בתחילה. אמנם בתחי' נכנסים גדלות הא' ואח"כ קטנות הב' ואחריו גדלות הב' ואז כבר נתבטלה אחיזת החיצוניים מחמת גדלות הא' והב' שהם רחמים גמורים ואפי' הקטנות הב' איננו בבחי' דין כמו הקטנות הא'... ואז נכנס הקטנות הא' באחרונה כי אז אין חשש כי לא יוכלו החיצוניים לחזור עתה להאחז בהם מחמת האור הגדול של גדלות א' וב' שנכנסו כבר. ונמצא כי בכוס א' נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלו' ב' דמוח חכמה מצד אימא. האמנם גדלות הא' דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאר לילי יו"ט ושבת ואין צורך לכוין בו על הכוס, ולכן מה שצריך לכוין בכוונת כוס א' הוא קטנות ב' וגדלות ב' ותכוין כי מכ"ש שכבר נכנס בתחילה גדלות הא'.

האר"י מבאר כאן נקודה יסודית לליל הסדר, הוא אומר שאם קטנות א' תכנס בהתחלה אזי יתגברו החיצוניים ולא נוכל לצאת ממצרים. לכן קודם כל נכנסים

גדלות א' (בעצם קדושת היום), וקטנות וגדלות ב' (בכוס ראשון של הקידוש), וקטנות א' נכנסת רק לאחר מכן, בכרפס כמו שהוא כותב בהמשך:

אח"כ ענין הכרפס. והענין הוא כי אחר שנכנסו הגדלות הא' והקטנות הב' והגדלות הב' דמות חכמה דמצד אימא בכוס יין הקידוש כנזכר, הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם וכבר יכול לנכנס הקטנות הא' אע"פ שהוא דין קשה.

הענין של כרפס הוא על מנת לעשות היכר לתינוקות כדי שישאלו^ט. יוצא שקודם אני גדל, ואחרי זה אני שואל מה היה פה. למה הסדר הוא כזה?

בחוברת של פסח ביארנו באריכות^י שרק הבן הרשע רוצה לשאול עוד לפני שיוצאים ממצריים. הוא אומר "הבנתי, עומדים לצאת, וכבר יש לי קושיות על זה. אל תגיד לי שאתה יכול להוציא אותי - אין דבר כזה". הוא מחליט להישאר במצרים גם אחרי שאתה תוציא אותו. ברגע שהוא אומר את זה מראש, הוא בעצם נשאר כל הזמן שם.

את השאלות צריך לשאול לאחר הקידוש, אחרי שאומרים שיש פה ליל הסדר. בליל הסדר אנחנו הולכים באמונה פשוטה, וכששואלים שאלות צריך לשים לב שאנחנו לא שואלים אותם כמו הרשע אלא אנחנו שואלים אותם כי נחמד לנו גם להכנס למקום הזה של השאלות, אנחנו רוצים להסתכל על השאלות כפי שאבא ואמא מסתכלים עליהם. לכן רק לאחר שיש לי כבר שכל של אבא ואני מסתכל מהצד שלו על השאלות אז לא נאחזים החיצונים.^כ

זה סדר כוונת כוס ראשון: תכוין בתחילה אל קטנות הב' והוא ענין הכוס בעצמו והיד האוחזת בו שהוא בח' מעשה... וגדלות הב' נכנס על ידי הדיבור ועל ידי הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין...

האר"י מסביר שב'קדש' אני מכוון את הקטנות והגדלות ביחד. את הקטנות אני מכוון בפעולה שאני עושה, ביד ובכוס, ואת הגדלות אני מכוון בדיבור ובכוונה.

בדרך כלל כאשר אני אומר שיש מעשה ויש דיבור, המעשה שייך לחיצוניות והדבור (וכ"ש הכוונה) שייך לפנימיות. פה האר"י אומר משהו קצת שונה, במקום 'חיצוניות' הוא מדבר על 'קטנות', ובמקום 'פנימיות' הוא מדבר על 'גדלות'

ט. כמבואר בגמרא פסחים קיד: ובטור או"ח תעג.

כ. בענין ארבעת הבנים, ובחוברת החדשה של השנה הורחב יותר גם בענין אפיית המצות.

כא. אם נחזור למשל של הילד שהדרדר וחזר בתשובה. הילד קודם מסתכל איך ההורים מסתכלים על כל מה שהוא עבר ורק לאחר מכן הוא יכול לדבר איתם על איך הם הסתכלו על כל השאלות שהיו לו. אבל אם הוא מבין שהוא צריך עזרה, וההורים אומרים לו "אנו רוצים לעזור לך" ואז הוא אומר להם "אז תגידו לי איך אתם רוצים לעזור לי", אם הם יתחילו עכשיו להגיד לו איך הם רוצים לעזור לו אחרי שאלה כזו - זה כבר לא יעזור לו. הוא כבר מכניס את כל ההסתכלות שלהם לתוך זווית ההסתכלות שלו.

בהקבלה למדרגות שהסביר הרב יצחק, הקטנות היא הביטחון והגדלות היא ראית המהות. כאשר יש לי ביטחון - מה שיושב לי בראש הוא רק ידיעת המציאות, רק החיצונית. לכן הכוונה פה היא על ידי הפעולה החיצונית (הרמת הכוס). אך הכוונה על הברכה היא כבר שייכת לפנימיות, לראית המהות.

אני מתחיל את ליל הסדר אני בעצם רוצה שיהיה לי מוחין דאבא, אמונה בה' ממש. כשאני בא ולוקח עם היד שלי את הכוס זה כמו ביטחון, אני עכשיו הולך לעשות את זה, אני מחליט שאני רוצה שהמציאות של ה' תתקבע בתוכי ממש לכן אני עכשיו הולך על זה. זה מה שאני מכוון כשאני לוקח את הכוס. לקיחת הכוס היא תנועה של ביטחון (קטנות ב), כאשר אני בא בתנועה של ביטחון ועושה את המעשה, ממילא גם למעלה - הקב"ה רואה שאני לוקח את הכוס, מה הוא רוצה שיקרה ובגלל זה אני לוקח את הכוס? הוא מסתכל על זה שהוא מוכן ומזומן לתקשר איתי. הוא מוכן ומזומן לכך שהמציאות שלי תיקבע בתוכו.

וכשאני מקדש בדיבור וחושב אני מכיר בכך שהקב"ה רוצה שאנחנו נרצה לקיים את התורה והמצוות. כאשר נקלט בתוכנו לגמרי שכדאי לעשות מכך עניין ולשמח מזה - זו ראיית המהות. זו המשמעות של עשיית הקידוש.

עושים תשובה - בשמחה!

החוברת 'תשובה בשמחה' עוסקת בנושא קדושה והייחס הנכון ליצר, בשפה השווה לכל נפש!

מחיר מיוחד לימי השובבי"ם: 30 ש"ח בלבד

לרכישה: 058-770-1560 או באתר ישיבת עוד יוסף חי

להשקיט את האש על ידי הצדיקים

בשונה מהרגלנו, בו אנו מביאים סיפורים על עצותיהם והדרכותיהם של הצדיקים, מהם אנו לומדים ללכת בדרכם ולהאיר את החיים מאור עצותיהם; אנו מביאים כאן סיפור על מופתים שעשו שני צדיקים. במבט ראשון נראה שהסיפור מופלא ממנו, ואין לנו דרך ללמוד ממנו לחיים ולהתמודדויות שלנו. אך כשמתבוננים גם בסיפור זה לעומק, רואים את הדרכותיהם והנהגותיהם של הצדיקים גם בתוך סיפור כזה. וממילא, "ממנו ניקח לעבוד את ה'".

פעם אחת נסע הצדיק ר' יצחק-אייזיק מקאלוב, לשבת קודש בכפר אחד סמוך לעירו. בשעת קבלת שבת נשמע פתאום קול כי נפלה דליקה בתוך התבואות של בעל הבית שהתאכסן אצלו הצדיק. כשרצה בעל הבית לצאת להצלת ממונו ורכושו תפסו הרב בידו ואמר לו: 'עמוד עמוד, אספר לך מעשה!'

הרבי רבי זושא מאניפולי ז"ל, כשהיה משמש אצל רבו המגיד הגדול ממזריטש, אמר תהילים סמוך לקבלת השבת בהתלהבות גדולה. נשמע קול המון שנפלה דליקה בתוך הבית, מסיבת חום האש הבוער בתנור. ובאשר ר' זושא היה מסיק העצים בתוך התנור, התחילו לצעוק עליו: 'זושא, הנה בוער!'. רבי זושא המשיך באמירת התהלים עוד, ביתר התלהבות, והאש בוערת והולכת. צעקו עליו פעם שנייה ושלישית, 'זושא זושא, הנה בוער!'. השיב להם רבי זושא: 'ואם בוער, מה בכך, הלא כתוב בתורה "ותשקע האש"'. ותכף נשקעה האש.

וכך סיים הצדיק מקאלוב: גם אני אומר: כתוב בתורה "ותשקע האש". ומיד נשקעה האש גם כאן.

ומצאו אחרי כן שבתוך אוצר התבואה נתהווה כמו בור עמוק סביבותיו ושם נשקעה אש.

(סיפורי חסידים, תורה, סיפור 326)

במבט ראשון, מעשיו של הצדיק נראים תמוהים. היהודי לחוץ על הממון שלו, ובמקום לרוץ ולסייע לו - הוא מספר לו סיפור. ובמבט שני, נראה שהוא היה בטוח בכוחו לפעול על היהודי ישועה על ידי הסיפור מר' זושא.

אך יש גם מבט נוסף: הצדיק, שמרגיש בכל עת ובכל רגע את השגחת ה' עליו, שם לב לסיטואציה המיוחדת והנדירה שנוצרה. לא בכל עת הוא מתארח אצל יהודי פשוט, ולא בכל עת פורצת שריפה בבית של יהודי. ואם כינס ה' אותו ואת השריפה למצב אחד - הרי שיש לו איך להועיל.

בניגוד לר' זושא, שבטוח בכך שהוא יכול להשקיע את האש על ידי עצמו, הצדיק לא מרגיש כך. אבל הסיפור על ר' זושא שנופל במוחו גורם לו להרגיש שר' זושא יכול, והוא צריך 'להכניס' את ר' זושא גם לתוך המציאות שבה הוא מצוי. ואכן, כאשר אותו יהודי שומע את הסיפור, ומתקשר על ידי כך לצדיק ופעולותיו, הוא פועל גם פה את שביכלתו.

מה אנו יכולים ללמוד מכך לעולם הייעוץ?

לעתים אנו נתקלים במקרים ש'גדולים עלינו'. אנו מרגישים שהאדם שלפנינו והבעיה שבה הוא נתון, סבוכה ומורכבת הרבה יותר ממה שביכלתנו לשאת ולעזור. במקרה כזה, ממש כמו הצדיק, עלינו להאמין בהשגחה הפרטית: מקרה כזה לא נפל לפתחנו סתם, וגם אם אין ביכלתנו לעזור, ודאי יש צדיק שיכול לעזור, ואנו יכולים 'להביא' אותו לכאן.

מעמיקים יחד

יש לכם שאלה על הכתוב במאמר? רוצים לשתף בחידוש הקשור אליו?
פורום "מעמיקים" לעובדי השם - המקום להרחיב ולדון בשיעורי הרב

להצטרפות שלחו מייל ל shiurimshapira@gmail.com

במקרה כזה אנו יכולים לספר ליהודי סיפור על צדיק שכן התמודד עם מקרה כזה, צדיק שלא נבהל מהקושי והתסבוכות, וידע איך לצאת ממנה בנחת ובשמחה. הסיפור על הצדיק, אם הוא נקלט ומופנם אצלנו ואצל היהודי שמתיעץ איתנו, מחדיר בנו התקשרות לצדיק, ו'הזמנה' לצדיק לבוא ו'לטפל' גם במקרה שלפנינו.

כך אנו יכולים לטפל במקרה ש'גדול עלינו', ואנחנו לא יכולים להשקיט את האש הפנימית של היהודי שמולנו, כפי שעשה הצדיק. אך ר' זושא לא פעל, הוא לא נבהל מהאש וניסה להשקיט אותה, הוא כלל לא הבין את הבהלה. יתר על כן, מהסיפור נראה שר' זושא אחראי בעצמו על השריפה. הוא שמח באש, ורצה שתהיה בוערת וגדולה. ורק כאשר הרגיש שכולם נבהלים - החזיר אותה לגודלה הטבעי.

אם נמשיך את הקו שבו הלכנו, ר' זושא רואה את האש, את הסערות של היהודי, שיוצרות אצלו תסבוכות, והוא לא רוצה להמעט ולהשקיט אותם. להפך, הוא שמח בהם, והוא מרגיש שהם טובים ומשמעותיים, ומגיעים מנקודה אמיתית של היהודי. יתר על כן, הוא רוצה להבעיר אצל היהודי את הסערה הפנימית עוד ועוד, מתוך אמונה שהיא מוציאה ממנו את הטוב שבו.

אם אנו מרגישים שהסערה של היהודי שלפנינו משמחת אותנו, ואנחנו מאמינים בכוחה ללכת למקומות טובים - ניתן ללכת בדרכו של ר' זושא ולהגביר את האש הפנימית הזו. אך אם אנו מרגישים שהאש הזאת 'גדולה עלינו', נוכל, כאמור, לספר סיפור מצדיק שלא נבהל מהאש הזאת, וכך 'להכניס' אותו לסיטואציה, ולתת לו 'לטפל' בה.

בין הזמנים בפסח - לצאת מהשיעבוד של החירות

שאלה: בבין הזמנים של פסח יש קצת בעיה. מצד אחד כשאנחנו בישיבה יש אווירה שמורה יותר, וכשיוצאים הבייתה המתח הרוחני יורד. אבל מצד שני, זה זמן מאוד מיוחד. בבין הזמנים של תשרי אנחנו באמת לא יוצאים עד אחרי יום כיפור, כי רוצים שתהיה התעלות ולא ירידה, אז מה עושים עם הירידה של בין הזמנים, בזמן מיוחד כמו פסח?

תשובה: אפשר לומר שכדי לפטור את זה אנחנו מתעסקים הרבה מאוד בדברים שקשורים לפסח, יש הרבה נקיונות והכנות לפסח שגורמות לנו להיות שייכים לתוך העניין של פסח. זה מה שגורם לכך שאתה צריך כל הזמן לעבוד קשה כדי להישמר מאוד, "לעבדה ולשמרה". זו תחושה של גן עדן, אתה עובד מאוד מאוד קשה בשביל להישמר מאוד מחששות, מדברים לא טובים.*

אבל אפשר להתקדם עם זה עוד יותר. זה זמן חשוב מאוד לעבוד כדי להשמר ולהזהר בכל העניינים. גם בעניינים של גאווה פנימית כמו שכתוב שהחמץ זה גאווה, גם בעניינים של איסורים של לשון הרע, והסתכלות במקומות אסורים. וגם שלא להיות בטלנים, שאסור לבטל את הזמן אפילו רגע. לבטל את הזמן זה נקרא להחמיץ, לתת לזמן לעבור בלי שעושים משהו. שלא יהיה רגע בלי שעושים משהו.

א. וכמבואר באריכות בחוברת 'עת דודים' שבע"ה תראה אור לפני שבת הגדול.

בד"כ לחיות בכזה מתח זה לא נעים, ובפסח נעים לנו לחיות בכזה מתח. זה הכוונה שאנחנו יכולים לצאת לחירות. בפסח, מצד אחד אני רוצה לתת את כל החופש שבעולם, כל הדרור, כל מה שבא לי. ומצד שני אני מאוד רגיש לזה שלא יהיה שום דבר שכשאני עושה אותו בגלל שבא לי, אני בעצם משועבד אליו.

כי בד"כ כשאני עושה משהו שבא לי - אני משועבד אליו. אבל בפסח אומרים: תעשה את הדבר שאתה הכי אוהב, אבל תעשה אותו בצורה כזו שלא תהיה בכלל משועבד. אל תעשה שום דבר שאתה משועבד. כמה שאתה נהנה זה יותר טוב, בלי שתהיה בכלל משועבד למה שאתה נהנה. זה נקרא "אהבה בתענוגים", שיש תענוגים אבל אתה לא משועבד אליהם בכלל. אין פה שום שיעבוד.

ב'אהבה בתענוגים' מדובר על שניים שמאוד אוהבים אחד את השני, ולמרות שהם מאוד אוהבים אחד את השני, ויש המון תענוגים מזה, אין לי שום תחושה שבגלל שיש לי תענוג - אז אני לא אוהב. הרבה פעמים התענוג יכול בקלות לגרום לכך שאני דואג רק לעצמי. אבל 'אהבה בתענוגים', הכוונה שאנחנו מאוד אוהבים, ולמרות שאנחנו אוהבים - אנחנו גם מאוד נהנים, ולמרות שאני מאוד נהנה - אני זהיר מאוד שזה לא יפגום בשום פנים ואופן את האהבה.²

אז בבין הזמנים של פסח זה הזמן להרגיש שאנחנו באמת בחופש, בחירות, בהתעלות, שהקב"ה אוהב אותנו, ואנחנו אוהבים אותו. וכשאנחנו עושים את מה שאנחנו הכי רוצים, אנחנו לא משועבדים בכלל.

וזה כל הזהירות המרובות, שאני רוצה ליהנות בלי להיות משועבד לזה שאני נהנה. אז זה משימה טובה לבין הזמנים: הכי הכי ליהנות - אין דוגמא כזו בכל השנה כמו פסח, שאני הכי רוצה ליהנות, "אהבה בתענוגים", ואני צריך להישמר שלא יהיה לי שום שיעבוד לתענוג שלי.

תכל'ס, זה אומר להרגיש שאני יוצא לחירות, ואין שום דבר שמשעבד אותי, כולל זה שאני נהנה.

נגיד את זה בעוד אופן: מה פירוש המילה "מצרים" בעברית? מה ההבדל בין מְצַרִים למְצַרִים? ריבוי. מְצַרִים זה הרבה מְצַרִים, מְצַרִים זה רק שני מְצַרִים. אבל זה לא סתם שני מיצרים, אלא זה כמו במילה 'מספריים' (ששני החלקים משלימים אחד את השני), מה זה שני המְצַרִים? מיצר אחד זה שיש דברים שלא כיף לי איתם, סתם מיצר הכוונה שיש משהו שמעיק עלי. אבל אם יאמרו לי: "תעשה מה שאתה רוצה", זה עצמו ישעבד

ב. וגם זה התבאר בחוברת 'עת דודים' בהרחבה.

אותי. והמצב הזה, וההבנה הזאת - זה הכוונה שיש לי שני מיצרים. ואני צריך להיחלץ משני המיצרים. אז אומרים לך: תצא לחירות לגמרי לגמרי לגמרי, אבל אומרים לך עוד דבר אחד: תצא לחירות גם מזה שאתה יוצא לחירות, אל תהיה משועבד לכך שאתה עושה מה שבא לך.

זה העבודה של בין הזמנים: לצאת לחירות לגמרי לגמרי לגמרי, אבל לרצות את החירות הזו בלי שום שיעבוד.

”ושוב יתלהב לבו באהבה עזה כרשפי אש בחשיקה וחפיצה ותשוקה ונפש שוקקה...”

(תניא פרק ג')

נשמע לך רחוק?

יש דרך להתלהב מעבודת ה' בכלל?

קונטרס ההתפעלות לאדמו"ר האמצעי

נכתב על מנת להיות כף שתאפשר את אכילת המעדנים

שכתב אדמו"ר הזקן בספר התניא.

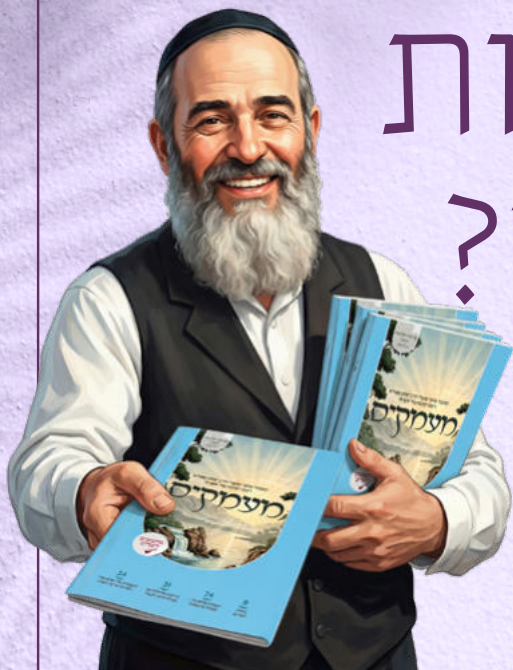
**הספר "נהלך ברגש" נועד לקרב את הדברים אלינו
בשפה המתאימה לדורינו.**

נהלך ברגש

הרב יצחק שפירא

**מעל 500 עמודים על אהבה ויראת ה',
יחד עם ביאור סוגיות בסיסיות בחסידות
בשפה השווה לכל נפש**

למה להנות לבד?

המאמר השפיע עליך לטובה?
התפילה שלך נראית אחרת בזכותו?
הצטרף כנציג להפצת עלון ממעמקים, ובכל שבוע שליח
יגיע עד אליך עם חוברות מלאות חידושים מתורת הרב

הצטרף עכשיו
058-6305341 - מאיר